

Recenzia

Řehořek, V. (ed.). Lišajníky, machorasty a cievnaté rastliny Zoborských vrchov. Nitra : SPU, 2007. 163 p. ISBN 978-80-8069-897-3. Cena 6,97 €.

Monografia o flóre Zoborských vrchov – najznámejšej a botanicky najvýznamnejšej časti Tribeča vyšla síce už roku 2007, ale to je stále ešte krátka doba v porovnaní s obdobím, odkedy existuje rukopis (1983), resp. odkedy sa začali zhromažďovať prvé údaje pre túto prácu. Bolo to po príchode dr. Svobodovej a dr. Řehořka do Nitry v roku 1955, resp. 1961. Najskôr to boli príležitostné výskumy, neskôr však systematické botanizovanie v rámci prírodovedného výskumu organizovaného Západoslovenským múzeom v Trnave, Oblastným nitrianskym múzeom v Nitre a neskôr aj Správou CHKO Ponitrie. Z týchto výskumov sa pripravoval monografický zborník pod názvom Zbor 1. Okrem informácií o flóre v ňom mali byť tiež údaje o abiote. Druhá časť – Zbor 2 zasa o živočíšstve. Ako prvý v poradí však vyšiel Zbor 2 v roku 1991 a Zbor 1 už nebol nikdy vydaný. Až v roku 2007 sa podarilo na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite z prostriedkov nadácie Ochrana genofondu rastlín v rámci edície Genotyp vydať samostatnú publikáciu, ktorá Zbor 1 svojím obsahom nahrádza. Zaslúžil sa o to najmä riaditeľ nadácie doc. Brindza. Pôvodný rukopis z roku 1983 tvoril základ práce, ktorý bol priebežne dopĺňaný novými floristickými údajmi. Dr. Lackovičová a dr. Kubinská poskytli údaje o lišajníkoch a machorastoch. K autorskému kolektívu sa pridali aj Ing. Ulrych. Autori veľmi precízne excerpovali staršie údaje publikované už v 19. a začiatkom 20-teho storočia napr. Knappom, Schillerom, Borbásom a Vlachom, z obdobia 50-tych rokov 20-teho storočia zbery dr. Osvačilovej a iných autorov. Herbárové položky z výskumov v predmetnom území sú uložené predovšetkým v herbári Katedry botaniky Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (NIT).

Monografia má 163 strán textu, ktorého ťažiskom je abecedný zoznam 169 druhov lišajníkov, 63 druhov machorastov a 934 druhov cievnatých rastlín (823 recentných) s údajmi o lokalitách, historickými údajmi, prípadne ďalšími komentármi. Viaceré kritické taxóny boli revidované špecialistami. Zoznam dopĺňa kapitola o histórii floristického výskumu Zobora a zoznam literárnych zdrojov.

Vlečúce sa ťažkosti pri vydávaní tejto publikácie boli, ako sa autori sami zmieňujú, príčinou absencie ďalších zamýšľaných dopĺňujúcich informácií o lokálnej ohrozenosti, ako aj obrázkov, mapiek a pod., čo by publikáciu oživilo a spestrilo. Snáď ešte mohla byť uvedená informácia o celkovom počte zistených druhov, takže pre účely tejto recenzie som musel chvíľu počítat, najmä v prípade cievnatých rastlín, čo mi však vynahrádil dobrý pocit z toho, že ide naozaj o floristicky bohaté územie.

Monografia je na svete, čo sme s radosťou prijali a oslávili na skromnom krste za účasti autorov, spolupracovníkov i vydavateľov v lete 2007. A keďže som na túto chvíľu čakal dlhé roky, podobne ako po obhajobe mojej PhD. práce som si povedal – konečne!

Na záver chcem ešte pripomenúť, že vydania sa nedožila jedna z autoriek, dr. Svobodová, ktorej pamiatke spoluautori publikáciu venovali.

Publikáciu možno získať na Inštitúte ochrany biodiverzity a biologickej bezpečnosti. Kontaktná osoba je Ing. Beáta Brezinová (beata.brezinova@uniag.sk).

Mgr. JAROSLAV KOŠŤÁL, PhD.